

KAKO TI MOGU POMOĆI?

Pomozite svojim prijateljima
da ostvare svoje mogućnosti!

Izdavač:

Nastavni zavod za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar“

Naslov: KAKO TI MOGU POMOĆI?

Primjerena komunikacija s djecom s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom u osnovnim školama

Autor:

Marija Škes, mag. educ. reh.

Urednice:

Marija Škes, mag. educ. reh.

Prim. dr. sc. Marina Polić Vižintin, dr. med., spec. javnog zdravstva

Dizajn i grafička priprema:

Miljenko Grbić

Ilustracije naslovnice i na stranicama 6, 9, 13 izradio:

Darijan Gašljević, 6.e razred, Osnovna škola Luka Sesvete

Tisak: Stega tisak, Zagreb

Publikacija je izrađena u sklopu Anti-stigma programa „Prihvaćamo različitost“ u suradnji s Gradskim uredom za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom Grada Zagreba.

Nijedan dio ove publikacije se ne smije koristiti ili kopirati bez odobrenja Nastavnog zavoda za javno zdravstvo “Dr. Andrija Štampar” ili autora.

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001049949.

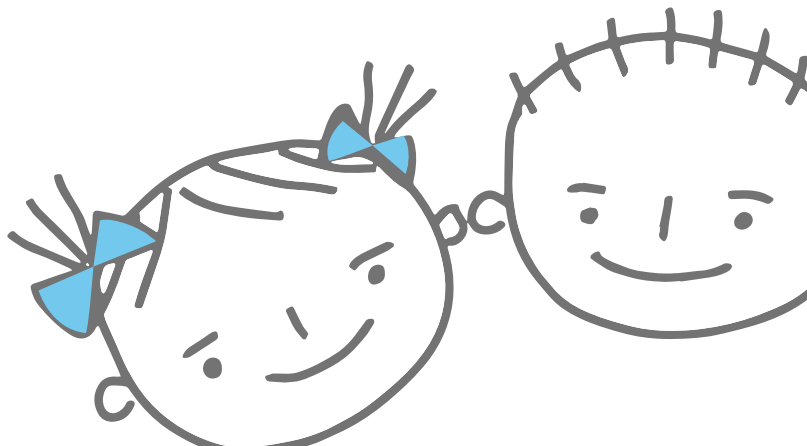
ISBN: 978-953-6998-67-8

Naklada: 1000 primjeraka

KAKO TI MOGU POMOĆI?

Pomozite svojim prijateljima da ostvare svoje mogućnosti!

Primjerena komunikacija s djecom
s teškoćama u razvoju i osobama s
invaliditetom u osnovnim školama

O brošuri *Kako ti mogu pomoći?*

Brošura *Kako ti mogu pomoći?* nastala je kao rezultat provedbe senzibilizacijskih edukativnih radionica *Učimo poštivati različitost*.

Radionice su sastavni dio *Anti-stigma programa Prihvaćamo različitost* Službe za javno zdravstvo Nastavnog zavoda za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar” koji se provodi u suradnji s Gradskim uredom za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom.

Brošura je namijenjena učenicima osnovnih škola. U ciljeve navedenog programa ubrajamo smanjenje stigmatizacije i predrasuda o djeci s teškoćama u razvoju kao i osoba s invaliditetom općenito, uz poticanje djece na pružanje potpore njihovim vršnjacima s teškoćama u razvoju.

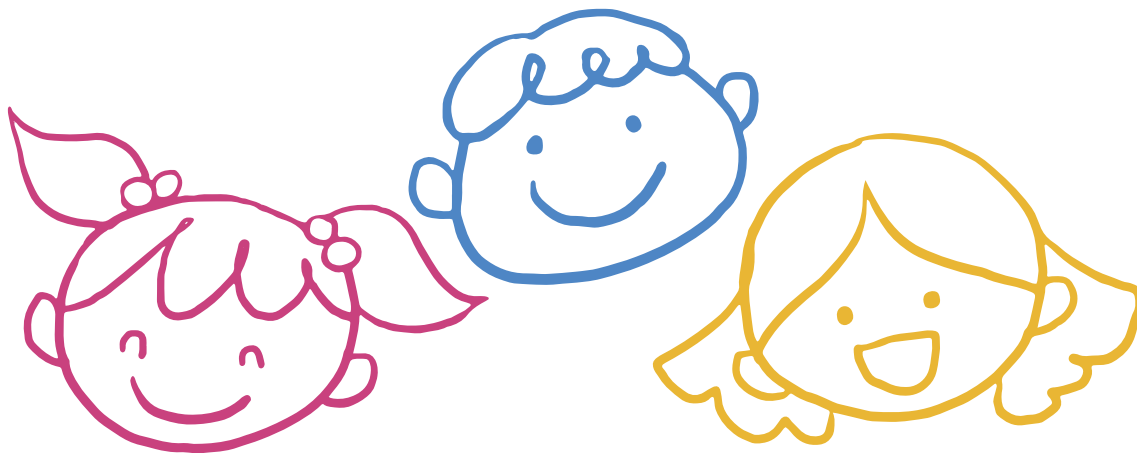
Tijekom interaktivne radionice učenike se upoznaje s različitim vrstama teškoća u razvoju i invaliditeta, zatim kako pristupiti, uspostaviti primjerenu komunikaciju i pomoći, kojim se pomagalima koriste djeca s teškoćama u razvoju, a prikazuju se i mogućnosti prilagodbe u okolini.

Učenici su u mogućnosti praktično primijeniti pomagala kojima se koriste djeca s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom u obavljanju svakodnevnih aktivnosti.

Provedba senzibilizacijskih edukativnih radionica praktičnim primjerom pruža nova znanja i potiče djecu na pružanje potpore njihovim vršnjacima s teškoćama u razvoju da bi se što bezbolnije i lakše uključili u svakodnevne aktivnosti u svojoj okolini.

Mijenjamo stavove, učimo se toleranciji, poštovanju različitosti, strpljenju, humanosti, empatičnosti – naposljetku, stvaramo obrazovanje i senzibilnije društvo u kojem će uspješno odrastati djeca s teškoćama u razvoju kao budući aktivni i ravnopravni članovi zajednice uz potporu.

Vjerujemo da će i sadržaj ove brošure pridonijeti procesu učenja uzajamnog primanja i davanja koji nas sve zajedno obogaćuje!

Život je tako dobar

Jutro je. Budiš se u svojoj postelji. Gledaš kroz prozor. Sunce već obasjava svijet. Do tebe dopiru zvukovi gradskog prometa. Ili možda lavež pasa, cvrkut ptica. Protegneš se pa skočiš iz postelje. Stanom se širi miris doručka. Dozivaš majku i oca. Oni ti se vedro odazivaju. Zovu te za stol. Poslije doručka hitro se pereš, odijevaš i trčiš niza stube. U školu... Na igru...

Čini se jednostavno. Obično. No ima ih kojima to nije moguće. Jer nemaju svoj dom. Svoju postelju. Jer ne vide. Ne čuju. Nije im moguće jer nemaju ruku. Ili nogu. Jer nemaju majku. Oca.

Da, nekima se čini jednostavno. Obično. No, možda ne i tebi. Možda ni tebi nešto od toga nije moguće.

Ali, svi smo mi ljudi. Djeca. U svakom od nas toliko je želja, toliko čežnji, toliko mogućnosti. Svi mi imamo pravo na ljepotu života.

I svatko od nas može životu dodati ljepote.

Svatko od nas ima potrebu za prijateljem. Vjerujem da svatko od nas ima i potrebu biti prijatelj.

Važno je da primijetimo one s kojima živimo. Nitko od njih nije manje važan. Nitko od njih nije manje vrijedan. Važno je da shvatimo da smo i mi važni. Da smo i mi vrijedni. Jedinstveni.

Svatko je od nas dio sadašnjosti. Dio povijesti i budućnosti. Svatko je od nas dijete vječnosti.

Budi siguran: život te čeka. Život ne može bez tebe. Ali ne može ni bez onih pokraj kojih prolaziš ne primjećujući ih.

Pomogni svome srcu da iskusi radost života. Pomogni i drugima da je iskuse. Život je tako dobar. Potrudimo se oko njega zajedno.

Stjepan Lice

Naučimo značenje naziva

U komunikaciji s djecom s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom razlikujemo nazive:

- ➔ djeca s teškoćama u razvoju – za djecu do 18. godine života
- ➔ osobe s invaliditetom – za odrasle osobe.

Kada govorimo o djeci s teškoćama u razvoju ili osobama s invaliditetom preporučuje se upotreba sljedećih naziva:

- ➔ osoba koja se kreće pomoću invalidskih kolica
- ➔ osoba s teškoćama u kretanju
- ➔ osoba oštećena vida, osoba oštećena sluha
- ➔ osoba s intelektualnim teškoćama itd.

Katkad je uz učenika s teškoćama u razvoju u nastavu uključen i pomoćnik u nastavi ili komunikacijski posrednik.

Tko je pomoćnik u nastavi?

Pomoćnik u nastavi osoba je koja pruža pomoć i potporu učeniku s teškoćama u razvoju ili skupini učenika tijekom nastave. Pomaže djeci u rješavanju težih zadataka, u kretanju, pri uzimanju hrane i pića, u obavljanju higijenskih potreba te im pomaže da se lakše uključe u igru i razgovor s drugom djecom u razredu. U razredu surađuje s učiteljima/nastavnicima i vršnjacima učenika.

Tko je stručni komunikacijski posrednik?

Stručni komunikacijski posrednik osoba je koja pruža pomoć i potporu gluhim, nagluhim i gluhoslijepim učenicima.

Ti stručnjaci koriste se raznim tehničkim pomagalicama, hrvatskim znakovnim jezikom, čitanjem govora s lica i usana te pisanjem po dlanu.

Teškoće se svrstavaju u sljedeće skupine vrsta*:

1. oštećenja vida
2. oštećenja sluha
3. oštećenja jezično-govorne-glasovne komunikacije i specifične teškoće u učenju
4. oštećenja organa i organskih sustava (mogu postojati od rođenja ili biti posljedica bolesti, ozljede ili nesreće, npr. oštećenje mozga, teškoće u kretanju itd.)
5. intelektualne teškoće (npr. teškoće u učenju, mišljenju, snalaženju u okolini, komunikaciji, brizi o sebi itd.)
6. poremećaji u ponašanju i oštećenja mentalnog zdravlja (npr. poremećaji iz autističnog spektra, poremećaji pozornosti i hiperaktivnosti itd.)
7. postojanje više vrsta teškoća u psihofizičkom razvoju (npr. više vrsta teškoća koje su prethodno navedene).

* Prema Pravilniku o osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju (NN 24/2015) – Orijentacijska lista vrsta teškoća

Jeste li se zapitali koji je pravi način da im pomognete, da započnete razgovor i postavite pitanje?

Kako se ponašate kada ih susretnete?

Susrećete li djecu s teškoćama u razvoju i/ili osobu s invaliditetom u svojoj okolini (u školi, obitelji, susjedstvu, parku)?

Jeste li se zapitali kako su i gdje žive?

Možda niste sigurni kako biste se trebali ponašati i što reći?

ILI MOŽDA RAZGOVARATE S NJIMA I NUDITE POMOĆ?

Treba li im pomoć?

Gledate li ih sa znatiželjom ili odvrćate pogled praveći se da ih ne vidite?

„Kako ti mogu pomoći?“

1. Kada započneš razgovor, gledaj prijatelja/ prijateljicu u oči!

2. Upamti:

Uvijek najprije pitaj: „**Želiš li pomoć?**“

Ako osoba želi pomoć, pitaj: „**Kako ti mogu pomoći?**“

3. Ne rugaj se tuđim nedostacima! Pruži potporu!

4. Ne gledaj uporno u pomagalo koje tvoj prijatelj/prijateljica ima! Pomagala su im potrebna da bi se lakše kretali – ne igraj se njima!

5. Prijatelju/prijateljici u kolicima pomoz prijeći ulicu, svladati zapreke! Hodaj pokraj njih i slobodno reci: „Hajdemo se prošetati!“ Ne zaboravi ponuditi pomoć i onima koji se koriste štakama i hodalicama!

6. Prilagodi svoj hod prijatelju/prijateljici koja teško hoda ili za hodaenje upotrebljava pomagalo!

7. Ponudi prijatelju/prijateljici da se osloni na tebe kada idete stubama! Pomoz ponijeti školsku torbu!

8. Ako tvoj prijatelj/prijateljica slabije čuje, izrečeno ponovi nekoliko puta! Govori sporije i glasnije, ali ne viči! Okreni se licem prema njemu/njoj! Razumjet će tvoj izraz lica i čitati s usana! Napiši poruku! Pozovi osobu koja zna znakovni jezik!

9. Ako nisi razumio prijatelja/prijateljicu koji teško govori, zamoli da ti ponovi ono što je rekao/rekla! Budi strpljiv! Zajedno čitajte glasno!

10. Ako tvoj prijatelj/prijateljica slabo vidi i nosi naočale, pročitaj mu/joj što piše na ploči ili u knjizi!

Slobodno upotrebljavaj izraze „vidimo se“, „čujemo se“, „pozdravljam te, žurim“ bez obzira na vrstu teškoće koju ima osoba s kojom razgovaraš.

Naučite:

➔ više o teškoći ili bolesti vašeg prijatelja vršnjaka. Znanjem rastemo i mi sami, ali i prijatelj vidi i osjeća naš trud i zainteresiranost. Organizirajte radionice, prezentacije, osmislite na koji način možete pomoći i olakšati učeniku boravak u školi da bi uspješno svladao gradivo i zadatke

➔ novi „jezik“ (znakovni jezik, ručnu abecedu, pisanje po dlanu), odnosno način na koji ćeš se sporazumjeti s prijateljem

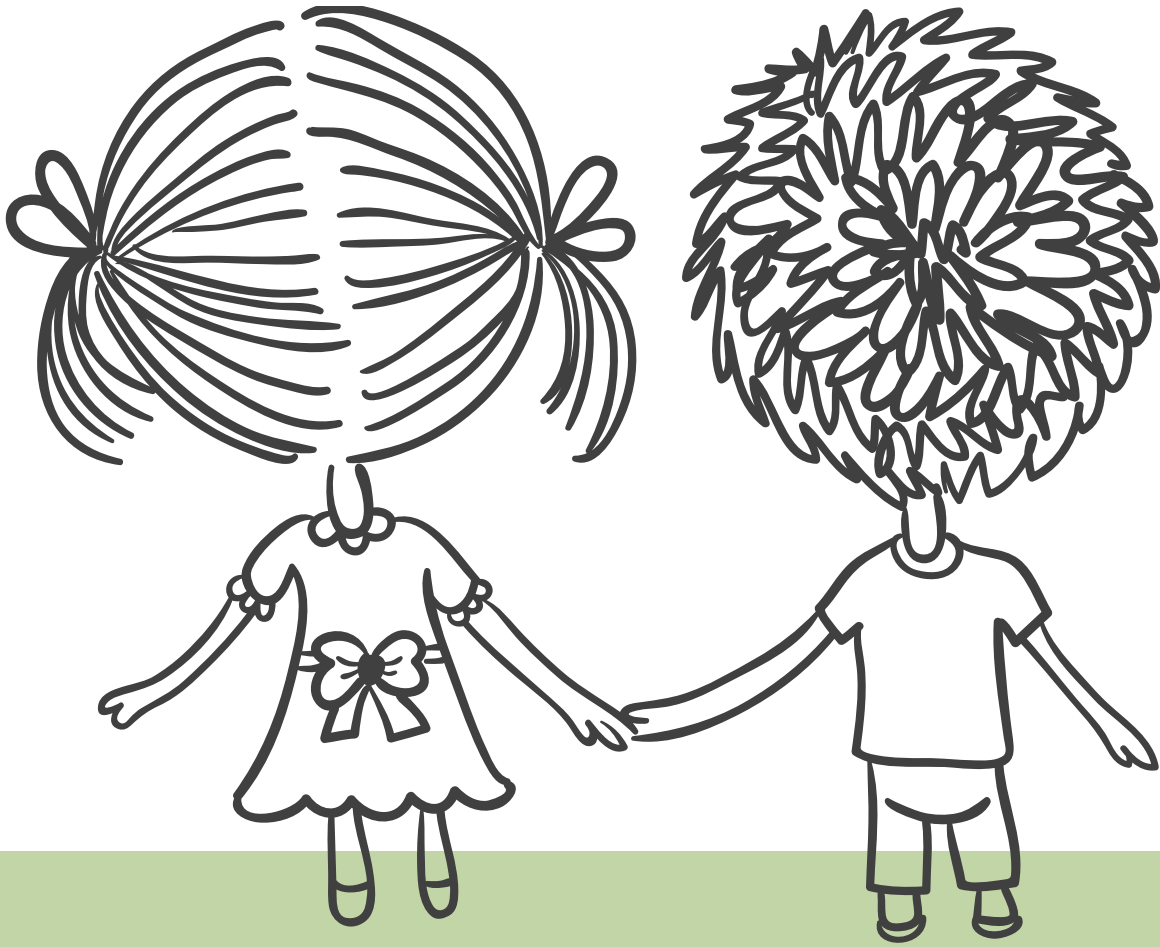
➔ kako upotrebljavaju pomagala u svakodnevnim aktivnostima - „uđite u njihove cipele“ i bolje ćete ih razumjeti.

Djeca s teškoćama u razvoju prije svega su djeca! Svi imamo potrebu biti prihvaćeni i voljeni.

Učenicima s teškoćama u razvoju potrebno je više vremena i pokušaja da ostvare ono što žele. Budite strpljivi i spremni pomoći kada to zatraže. Djeca s teškoćama u razvoju na taj način razvijaju samostalnost, ali i uče zatražiti pomoć kada im je potrebna. Razlika je u tome što katkad svoje potrebe ostvaruju na drukčiji način od vašega: potrebno je drukčije organizirati i prilagoditi okolinu (pristupačnost), omogućiti više vremena za uspješno odrađenu aktivnost ili zadatak i drukčije komunicirati.

Uključite ih u zajedničku igru u školi, parku ili na igralištu kako se ne bi osjećala usamljenima i neprihvaćenima. Svatko može učiniti nešto u skladu sa svojim mogućnostima. Jer, ne treba biti najbolji, već je važno sudjelovati, družiti se, i biti dobar prijatelj.

Pružajući ruku, darujući osmijeh, malim stvarima činimo svijet većim i boljim!

Pružajući ruku,
darujući osmijeh,
malim stvarima
činimo svijet
većim i boljim!

